

Väljaandja:	Sotsiaalminister
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.06.2002
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.08.2003
Avaldamismärge:	RTL 2000, 116, 1825

Elanikkonnale ja loodusele ohtlike kemikaalide käitlemise piirangud¹

Vastu võetud 02.11.2000 nr 72

Määrus kehtestatakse «Kemikaaliseaduse» (RT I 1998, 47, 697; 1999, 45, 512) paragrahvi 11 lõike 1 punkti 3 alusel.

§ 1. Kohaldusala

- (1) Määrus sätestab ohtlike kemikaalide käitlemise piirangud, et vältida nende võimalikku kahjulikku mõju inimesele ja keskkonnale.
- (2) Piiranguid ei kohaldata ohtlike kemikaalide veole, sh transiitveole, tollikontrollile ning teadus- ja uurimistöodes kasutatavatele ohtlikele kemikaalidele.

§ 2. Elanikkonnale ja loodusele ohtlike kemikaalide käitlemise piirangud

- (1) Polüklooritud difenüüle (PCB) ja polüklooritud terefenüüle (PCT) ning valmistisi, mis sisaldavad PCB või PCT üle 0,005%, on keelatud kasutada; piirangud ei kehti mono- ja diklooritud difenüülide kohta.
- (2) Kloroeteeni (vinüülkloriidmonomeeri), CAS nr 75-01-4, on keelatud kasutada kütuste koostises.
- (3) Vedelaid kemikaale, mis klassifitseeritakse ohtlikuks sotsiaalministri 26. mai 2000. a määruse nr 37 «Ohtlike kemikaalide identifitseerimise, klassifitseerimise, pakendamise ja märgistamise kord» (RTL 2000, 78, 1184) paragrahvi 3 alusel, on keelatud kasutada:
- 1) lampide ja tuhatooside dekoreerimisel;
  - 2) trikkide tegemisel ja pilatoodetes;
  - 3) mänguasjade dekoreerimisel.
- Lambiõlis on keelatud kasutada värvaineid, kui see on märgistatud riskilausega R65 ja pakendatud kuni 15 l mahuga pakendisse, lambiõlipudelil peab olema märgistus «*Ettevaatust! Lambi täitmisel hoida lastest eemale*».
- (4) Tris(2,3-dibromopropüül)fosfaati, CAS nr 126-72-7, on keelatud kasutada riiete ja teiste nahapinnaga kokkupuutuvate tekstiilmaterjalide värvimisel.
- (5) Benseeni, CAS nr 71-43-2 lubatud sisaldus valmistootes on kuni 0,1%, mänguasjades kuni 5 mg/kg.

Piirangud ei kehti:

- 1) mootorikütusele;
- 2) tööstuslikele kemikaalidele;
- 3) jäätmetele.

(6) Asbestikiude:

- 1) kroküdoliit (sinine asbest), CAS nr 12001-28-4;
- 2) amosiit, CAS nr 12172-73-5;
- 3) antofülliid, CAS nr 77536-67-5;
- 4) aktinoliit, CAS nr 77536-66-4;
- 5) tremoliit, CAS nr 77536-68-6;
- 6) krüsotiil, CAS nr 12001-29-5

ning neid sisaldavaid tooteid on keelatud kasutada ja müüa. Tööstusseadmetes on lubatud kasutada asbestikiude sisaldavaid detaile kuni ettenähtud tööaja lõpuni, mil nad tuleb asendada asbestivabade materjalidega.

Asbesti sisaldavale tootele ja selle pakendile kinnitav hoiatusmärk ning selle kirjeldus on sätestatud Vabariigi Valitsuse 2. veebruari 2000. a määruses nr 32 «Asbestitööle esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded» (RT I 2000, 10, 62).

(7) Tris(asiriniidüül)fosfiinoksiidi, CAS nr 5455-55, on keelatud kasutada riiete ja teiste nahapinnaga kokku puutuvate tekstiilmaterjalide värvimisel.

(8) Polübromeeritud difenüüle (PBB), CAS nr 59536-56-1, on keelatud kasutada riiete ja teiste nahapinnaga kokku puutuvate tekstiilmaterjalide värvimisel.

(9) Taimsed materjalid, mida on keelatud kasutada pilatoodetes ja suitsupommides:

- 1) seebikoorepuu (*Quillaja saponaria*) pulber ja selle saponiinide sisaldavad derivaadid;
- 2) rohelse ja musta lumeroosi (*Helleborus viridis*, *Helleborus niger*) juure pulber;
- 3) valge ja musta upsujuure (*Veratrum album*, *Veratrum nigrum*) juure pulber;
- 4) puidu tolm.

(10) Kemikaalid, mida on keelatud kasutada pilatoodetes ja suitsupommides:

- 1) bensidiin ja selle derivaadid;
- 2) o-nitrobensaldehüüd, CAS nr 522-89-6;
- 3) ammooniumsulfiid, CAS nr 12135-76-1;
- 4) ammooniumvesiniksulfiid, CAS nr 12124-99-1;
- 5) ammooniumpolüsulfiid, CAS nr 12259-92-6;
- 6) metüülbromoatsetaat, CAS nr 96-32-2;
- 7) etüülbromoatsetaat, CAS nr 105-36-2;
- 8) propüülbromoatsetaat;
- 9) butüülbromoatsetaat.

(11) 2-naftüülamiini, CAS nr 91-59-8, ja selle soolade lubatud sisaldus tootes on kuni 0,1%.

(12) Bensidiini, CAS nr 92-87-5, ja selle soolade sattumine jäätmete hulka on keelatud.

(13) 4-nitrodifenüüli, CAS nr 92-93-3, sattumine jäätmete hulka on keelatud.

(14) 4-aminodifenüüli, CAS nr 92-67-1, ja selle sooli on keelatud müüa jaekaubanduses; nad peavad olema märgistatud «Ainult tööstuslikuks kasutamiseks».

(15) Pliühendeid:

- 1) pliiikarbonaati, CAS nr 598-63-0;
- 2) pliihüdrosiidkarbonaati, CAS nr 1319-46-6;
- 3) pliiisulfaate, CAS nr 7446-14-2, 15739-80-7

on keelatud kasutada värvide koostises, erandina on lubatud kasutada pliivalget sisaldavaid värve ajalooliste hoonete rekonstrueerimisel kooskõlas ILO konventsiooniga nr 13.

(16) Elavhõbedaühendeid on keelatud kasutada järgmistes toodetes:

- 1) veesõidukite ja kalapüügivahendite immutusvahendid;
- 2) puidukaitsevahendid;
- 3) tekstiilmaterjalide immutusvahendid;
- 4) tööstusliku vee puhastusreendid.

(17) Arseeniühendeid on keelatud kasutada järgmistes toodetes:

- 1) veesõidukite ja kalapüügivahendite immutusvahendid;
- 2) puidukaitsevahendid;
- 3) tööstusliku vee puhastusreendid.

Piirang ei kehti vase, kroomi ja arseeni anorgaanilisi sooli sisaldavate puidu vaakumimmutamislahuste ja elektriliinipostide vaakumimmutamisel dinitrofenool-fluor-arseenvalmististe kohta.

(18) Tinaorgaaniliste ühendite jaemüük on keelatud. Neid on lubatud kasutada ainult tööstustarbijal.

Tinaorgaaniliste ühendite kasutamine on keelatud järgmistes toodetes:

- 1) biotsiidsed pinnakaitsematerjalid;
- 2) veesõidukite (alla 25 m) ja kalapüügivahendite biotsiidsed immutusvahendid;
- 3) tooted pakendis alates 20 liitrit ja enam;
- 4) veepuhastusreendid.

(19) di- μ -oksü-di-n-butüülinahüdrosüüboraani (DBB), CAS nr 75113-37-0, lubatud sisaldus toodetes on kuni 0,1%; piirang ei kehti tooraine kohta.

(20) Leelis-mangaanpatareisid, mis sisaldavad elavhõbedat üle 0,025%, või pikendatud kasutusajaga patareisid, mis sisaldavad elavhõbedat üle 0,05%, on keelatud müüa ja kasutada.

(21) Pentaklorofenooli, CAS nr 87-86-5, selle soolade ja estrite lubatud sisaldus valmistoodetes on kuni 0,1%; nimetatud aineid ja neid sisaldavaid valmistisi on lubatud turustada pakendis kuni 20 l ning märgistusega «Ainult tööstuslikuks kasutamiseks»; jaemüük on keelatud.

Pentaklorofenoolis ja seda sisaldavates valmististes on keelatud heksaklorodibensoparadioksiini sisaldus üle 2 ppm.

(22) Kaadmiumi on keelatud kasutada järgmistest materjalidest toodete värvimisel:

- 1) polüvinüülkloriid;
- 2) polüüretaan;
- 3) väikese tihedusega polüetüleen;
- 4) atsetaatselluloos;
- 5) atsetaatselluloosibutüraat;
- 6) epoksüvaigud;
- 7) melamiin-formaldehüüdvaigud;
- 8) karbamiid-formaldehüüdvaigud;
- 9) küllastumata polüestrid;
- 10) polüetüleentereftalaat;
- 11) polübutüleentereftalaat;
- 12) polüstüreen;
- 13) akrülonitriilmetüülmetakrülaat;
- 14) ristseotud polüetüleen;
- 15) kõrgsurve polüstüreen;
- 16) polüpropüleen;
- 17) värvide koostises mitte üle 0,1%.

Erandkorras on lubatud ülalloeletud toodetes kaadmiumisisaldust kuni 0,01%.

Kaadmiumi on keelatud kasutada polüvinüülkloriidi ja selle kopolümeeri stabiliseerimiseks, mida kasutatakse järgmiste toodete valmistamisel:

- 1) pakkematerjalid (kotid, purgid, pudelid, kaaned);
- 2) kontoritarbed, õppevahendid;
- 3) mööbli ja interjööri kaunistusvahendid;
- 4) ehted, riie kaunistused;
- 5) kunstnahk;
- 6) grammofooniplaadid;
- 7) katseklaasid, nende ümbrised;
- 8) voldikuksed;
- 9) sõidukiehitusel kasutatavad materjalid;
- 10) tööstuses ja ehituses kasutatavate teraskonstruktsioonide katted;
- 11) elektrijuhtmete isolatsioon.

Erandkorras on lubatud ülalloeletud toodetes kaadmiumi sisaldust kuni 0,01%.

Kaadmiumiga kaetud metallanumaid, seadmeid ja nende detaile on keelatud kasutada järgmistel aladel:

- 1) toiduainete tootmine;
- 2) põllumajandus;
- 3) jahutamine ja külmutamine;
- 4) trükkimine ja raamatute köitmine;
- 5) majapidamistoodete valmistamine;
- 6) mööblitootmine;
- 7) kanalisatsiooniseadmete tootmine;
- 8) keskkütte- ja kliimaseadmete tootmine;
- 9) paberi- ja papitootmise seadmete valmistamine;
- 10) tekstiili- ja õmblustööstuse seadmete valmistamine;
- 11) töövahendite tootmise seadmed;
- 12) sõidukite, sh põllumajandussõidukite ja laevade tootmise seadmed.

Piirangud ei kehti kosmoseaparatuurile, kaevandamisele, ookeanilaevastikule, tuumatööstusele, sõidukite ohutusseadmetele, elektrisüsteemidele ning kaadmiumstabilisaatoriga ohumärgistustele.

(23) Monometüülfenüülmetaane:

- 1) monometüültetraklorodifenüülmetaani, kaubanduslik nimetus Ugilec 141, CAS nr 76253-60-6;
  - 2) monometüüldiklorodifenüülmetaani, kaubanduslik nimetus Ugilec 121, Ugilec 21;
  - 3) monometüüldibromodifenüülmetaani, kaubanduslik nimetus DBBT, CAS nr 99688-47-8
- ja neid sisaldavaid tooteid on keelatud toota, müüa ja kasutada.

(24) Nikli, CAS nr 7440-0-20, ja selle ühendite lubatud sisaldus läbi naha torgatud ehetes on kuni 0,05%. Nahaga kokku puutuvates toodetes (ketid, kõrvarõngad, medaljonid, sõrmused, käekellad, kellarihmad, pandlad, nõõbid, trukid) on lubatud naha kokkupuude nikliga kuni 0,5 µg/cm²/nädalas.

(25) «Ohtlike ainete identifitseerimise, klassifitseerimise, pakendamise ja märgistamise korra» alusel «*Ainult tööstuslikuks kasutamiseks!*» klassifitseeritud ja tuleohtlikuks, väga tuleohtlikuks või eriti tuleohtlikuks märgistatud kemikaale on keelatud kasutada jaemüügis müüdavates aerosoolsetes pilatoodetes ja dekoratsioonimaterjalides.

(26) Sotsiaalministri 30. novembri 1998. a määruses nr 59 «Ohtlike ainete loetelu kinnitamine» (RTL 1999, 39, 508 ja 509) sätestatud:

- 1) kantserogeenide 1. ja 2. rühma kuuluvate ainete, mis kuuluvad märgistamisele «*Mürgine T*» ja riskilausega R45 «*Võib põhjustada vähki*» või riskilausega R49 «*Võib põhjustada sissehingamisel vähki*»;
  - 2) mutageenide 1. ja 2. rühma kuuluvate ainete, mis kuuluvad märgistamisele riskilausega R46 «*Võib põhjustada pärilikke geneetilisi kahjustusi*»;
  - 3) reproduktsioonihäireid põhjustavate ainete 1. ja 2. rühma kuuluvate ainete, mis kuuluvad märgistamisele riskilausega R60 «*Võib kahjustada sigivust*» või R61 «*Võib kahjustada loodet*»
- lubatud sisaldus jaemüügis müüdavates ainetes ja valmististes on sätestatud «Ohtlike kemikaalide identifitseerimise, klassifitseerimise, pakendamise ja märgistamise korras».

Piirang ei kehti ravimitele, kosmeetikatoodetele, mootorikütustele, kütteõlile, kinnises süsteemis põletatavatele kütustele ja maalimisvärvidele.

(27) Kemikaale, mis sisaldavad ühte või mitut järgmist ainet:

- 1) kreosoot, CAS nr 8001-58-9;
  - 2) kreosootõli, CAS nr 61789-28-4;
  - 3) destillaadid (sõetõrv), naftaleenõlid, CAS nr 84650-04-4;
  - 4) kreosootõli atsenafteeni fraktsioon, CAS nr 90640-84-9;
  - 5) destillaadid (sõetõrv), mille EINEC nr on üle 266-026-1, CAS nr 65996-91-0;
  - 6) antratsseenõli, CAS nr 90640-80-5;
  - 7) tõrvahapped, süsi, toornafta, CAS nr 65996-85-2;
  - 8) puidukreosoot CAS nr 8021-39-4;
  - 9) leeliseline madala temperatuuri tõrvaõli, CAS nr 122384-78-5,
- on keelatud kasutada puidu töötlemisel juhul, kui kemikaalides on benso-a-püreeni sisaldus üle 0,005% või vees ekstraheeruvate fenoolide sisaldus üle 3%.

Loetletud kemikaalidega töödeldud puitu ja taaskasutatavat puitu on keelatud turustada ja kasutada:

- 1) siseviimistluses;
- 2) toidu, sööda ja nende toorme transpordil kasutatava taara valmistamisel;
- 3) mänguväljakute ja muude ehitiste juures, mis võivad kokku puutuda nahaga.

Tööstushoonete ja -seadmete ehitusel, liinipostideks, raudteeliipriteks, piirdetaradeks on lubatud kasutada töödeldud puitu, mis sisaldab benso-a-püreeni alla 0,05% või vees ekstraheeruvaid fenooli alla 3%.

Piirangud ei kehti puidu taaskasutamisel.

(28) Kloororgaaniliste ainete:

- 1) kloroform, CAS nr 67-66-3;
- 2) süsiniktetrakloriid, CAS nr 56-23-5;
- 3) 1,1,2-trikloroetaan, CAS nr 79-00-5;
- 4) 1,1,2,2-tetrakloroetaan, CAS nr 79-34-5;
- 5) 1,1,1,2-tetrakloroetaan, CAS nr 630-20-6;
- 6) pentakloroetaan, CAS nr 76-01-7;
- 7) 1,1-dikloroetüleen, CAS nr 75-35-4;
- 8) 1,1,1-trikloroetaan, CAS nr 71-55-6

lubatud sisaldus jaemüügis müüdavates kemikaalides on kuni 0,1%. Sisaldusega alates 0,1% peavad need ained olema märgistatud «*Ainult tööstuslikuks kasutamiseks*». Piirangud ei kehti ravimitele ja kosmeetikatoodetele.

§ 3. Määruse jõustumine

Käesolev määrus jõustub 1. juulil 2001. a.

¹ Euroopa Ühenduste Nõukogu direktiiv 76/769 EMÜ (EÜT L 262, 27.09.1976, 201), mida on täiendatud järgmiste direktiividega: 79/663 EMÜ (EÜT L 197, 3.8.1979, 37), 82/806 EMÜ (EÜT L 339, 1.12.1982, 55), 82/828 EMÜ (EÜT L 350, 10.12.1982, 34), 83/264 EMÜ (EÜT L 147, 6.6.1983, 9), 83/478 EMÜ (EÜT L 263, 24.9.1983, 33), 83/467 EMÜ (EÜT L 269, 11.10.1985, 56), 85/610 EMÜ (EÜT L 375, 31.12.1985, 1), 89/677 EMÜ (EÜT L 398, 30.12.1989, 19), 89/678 EMÜ (EÜT L 398, 30.12.89, 24), 91/157 EMÜ (EÜT L 78, 26.3.1991, 38), 91/173 EMÜ (EÜT L 85, 5.4.1991, 34), 91/338 EMÜ (EÜT L 186, 12.7.1991, 59), 91/339 EMÜ (EÜT L 186, 12.7.1991, 64), 91/659 EMÜ (94/27 EMÜ (EÜT L 188, 22.07.1994, 1), 94/48 EMÜ (EÜT L 331, 21.12.1994, 7), 94/60 EMÜ (EÜT L 365, 31.12.1994, 1), 96/55 EMÜ (EÜT L 231, 12.09.1996, 20), 97/10 EMÜ (EÜT L 068, 8.3.1997, 24), 97/16 EMÜ (EÜT L 116, 6.5.1997, 31), 97/56 EMÜ (EÜT L 333, 4.12.1997, 1), 97/64 EMÜ, 1999/43 EMÜ (EÜT L 166, 1.7.1999, 87), 1999/51 EMÜ (EÜT L 142, 5.6.1999, 22), 1999/77 EMÜ (EÜT L 207, 6.8.1999, 18).

Minister Eiki NESTOR

Kantsler Hannes DANILOV